

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ
РЕВИЗИЈИ**

*АГЕНЦИЈЕ ЗА СТАТИСТИКУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2020. ГОДИНУ*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ

О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

**АГЕНЦИЈЕ ЗА СТАТИСТИКУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2020. ГОДИНУ**

Број: 02-16-1-947/21

Сарајево, јул 2021. године

Садржај

I	МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	5
1.	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	5
2.	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	7
II	ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ	9
1.	КРИТЕРИЈУМИ	9
2.	РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА	9
3.	СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА	10
3.1	Организација и руковођење	10
3.2	Функционисање система интерних контрола	11
3.3	Финансијско управљање и контрола	12
3.4	Интерна ревизија	12
4.	БУЏЕТ	12
5.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	13
5.1	Преглед расхода и издатака из буџета	13
5.1.1	<i>Издаци за употребу возила</i>	<i>14</i>
5.1.2	<i>Вишегодишња капитална улагања</i>	<i>15</i>
5.2	Преглед прихода и примитака	15
5.3	Биланс стања	15
5.3.1	<i>Попис средстава и обавеза</i>	<i>15</i>
6.	ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА	16
7.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ	17
8.	ОСТАЛО	20
8.1	Судски спорови	20
9.	КОМЕНТАРИ	20
	ПРИЛОЗИ	20

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Агенције за статистику Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција)** који обухватају: биланс стања на 31.12.2020. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Агенције приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2020. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од **Агенције** у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство **Агенције** је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз

финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услјед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји.

Погрешни прикази могу настати услјед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједо основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услјед преваре је већи од ризика насталог услјед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и да ли финансијски извјештаји одражавају трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Са руководством комуницирамо у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење

У вези са ревизијом финансијских извјештаја **Агенције** за 2020. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације Агенције за 2020. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од **Агенције** у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- *код трошкова који се односе на службена возила нису успостављене адекватне контролне активности, а документација која се односи на кориштење возила није у свим случајевима потпуна и не садржи адекватне елементе за документовање кориштења возила у пословне сврхе (тачка 5.1.1. Извјештаја);*
- *путем уговора о дјелу ангажована су лица за обављање послова у континуитету током године (тачка 6. Извјештаја);*
- *недостатке у проведеним процедурама јавних набавки и праћењу реализације уговора (тачка 7. Извјештаја).*

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство **Агенције** је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу са прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито кориштење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе да ли се средства

користе за одговарајуће намјене и да ли је пословање **Агенције**, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 28.07.2021. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с.р.

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Јасмин Пилица, с.р.

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Ранко Крсман, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. КРИТЕРИЈУМИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило да ли су предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени са одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За оцјену усклађености са законима и другим прописима кориштени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о финансирању институција БиХ.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА

Канцеларија за ревизију извршила је финансијску ревизију Агенције за 2019. годину, сачинила Извјештај о финансијској ревизији и дала позитивно мишљење на финансијске извјештаје и позитивно мишљење на усклађеност са законима и другим прописима са скретањем пажње на функционисање система интерних контрола (неажуриране одредбе интерних аката и недостатак контрола приликом реализације појединих издатака) и на низак степен реализације вишегодишњих пројеката.

У Извјештају о обављеној финансијској ревизији Агенције за 2019. годину дате су препоруке у циљу отклањања уочених неправилности. Агенција је поступила у складу са чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција БиХ и обавијестила нас о предузетим активностима на реализацији датих препорука у циљу превазилажења неправилности идентификованих у Извјештају о обављеној финансијској ревизији за 2019. годину. Уз информацију о предузетим активностима достављен је акциони план Агенције за реализацију препорука.

Увидом у предузете активности, дајемо осврт на реализацију препорука:

Р.бр.	Оцјена реализације препоруке	Реализована	Реализација у току	Нереализована
1.	Издаци за путне трошкове реализовани су на основу овјерене документације, а документација која је основ за евидентирање обавеза и плаћање добављачу је правовремено сачињена	●		
2.	Код реализације уговорених услуга нису констатоване неправилности по питању уговорених рокова испоруке	●		
3.	Нису унапријеђене контролне активности код трошкова службених возила (не траже се предрачуни, не праве се наруџбенице, не потписује се радни налог као потврда да је услуга настала и др.)			●
4.	Путем уговора о дјелу још увијек се обављају послови у континуитету, а број ангажованих лица и реализовани износ су повећани у односу на претходну годину			●
5.	Вишегодишња капитална улагања реализована су у ниском проценту, а неутрошена средства су пренесена у 2021. годину. У 2021. години је сачињена информација о реализацији пројекта која је упућена надлежним институцијама ради прибављања мишљења, у циљу затварања пројекта.			●
6.	Унапријеђен је процес закључивања уговора и одвијање активности приликом закључивања уговора са анкетарима (уговори о дјелу у оквиру пројекта који се реализују из средстава новчаних донација и трансфера нижих нивоа власти).	●		
7.	Донесена је одлука о искњижењу мањка из 2019. године и извршено је одговарајуће књижење у пословним књигама.	●		

3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Агенција је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

3.1 Организација и руковођење

У току године није било активности Савјета министара БиХ на разматрању Приједлога правилника о унутрашњој организацији и систематизацији који је Агенција доставила у октобру 2019. године. Како достављени приједлог није разматран, Агенција је у 2021. години започела активности на сачињавању новог приједлога систематизације.

ПРЕПОРУКА 1

Неопходно је да Агенција што прије оконча активности на сачињавању новог приједлога о унутрашњој организацији и исти упути у даљу процедуру.

У важећем Правилнику о унутрашњој организацији¹ систематизована су радна мјеста за 192 извршиоца. Један број запослених и даље има рјешења за једна радна мјеста, а стварно обавља друге послове у истом или другом сектору, на основу стварних потреба за обављањем посла који нису препознати у постојећој систематизацији или су посљедица одсуства из државне службе и кориштења неплаћеног одсуства.

Савјет министара БиХ је, након истека мандата претходном руководству, од јуна 2020. године именовао вршиоца дужности директора и вршиоце дужности замјеника директора на период од три мјесеца. До краја године су, на основу рјешења Савјета министара БиХ, руководиоци обављали именовану функцију такође у статусу вршилаца дужности. У марту 2021. године окончана је процедура избора руководства Агенције након расписаног јавног огласа. Директор и два замјеника директора именовани су на мандатни период од четири године, почев од 25.03.2021. године.

Савјет за статистику, на основу члана 15. Закона о статистици, основан је 29.12.2016. године на период од највише четири године. Један члан Савјета, из реда давалаца и корисника услуга², поднио је оставку 2018. године, а за остале чланове је крајем године истекао период на који су именовани. Агенција је у фебруару 2021. године упутила захтјеве надлежним институцијама за именовање чланова Савјета за статистику.

3.2 Функционисање система интерних контрола

Агенција је крајем године измијенила одређени број интерних аката који се односе на интерне процедуре стварања обавеза, јавне набавке, поступак директног споразума и кориштење возила, те ће се њихова примјена одразити у наредној години. Међутим, још увијек није на адекватан начин ријешен принцип раздвајања дужности приликом уноса и одобравања финансијских трансакција, па унос и одобравање врши исто лице.

Поступцима ревизије уочили смо слабости у функционисању интерних контрола у Агенцији које се односе на ажурирање рјешења о накнадама, те кориштењу плаћеног одсуства за вјерске празнике и подношење захтјева за исплату стимулације. Након препорука датих у претходној ревизији, Агенција је отклонила недостатке у вези са подношењем захтјева за обрачун стимулације запосленима, док су у току обављања завршне ревизије отклоњени недостаци који се односе на ажурирање рјешења о накнади за смјештај и кориштење плаћеног одсуства за вјерске празнике.

Агенција није предузимала активности како би покушала наплатити потраживања од запослених који су, без измирења уговорних обавеза по основу плаћеног одсуства за стручно оспособљавање и усавршавање споразумно раскинули радни однос у 2018. години. *Мишљења смо да Агенција, у сарадњи са Правобранилаштвом, треба утврдити које мјере би се требале и могле предузети у циљу наплате наведених потраживања.*

¹ Усвојен у мају 2008. године

² Савјет по службеној дужности, у складу са Законом о статистици БиХ, сачињавају менаџмент све три статистичке институције, вицегувернер Централне банке БиХ, министар финансија и трезора БиХ и три члана из реда корисника и давалаца статистичких података

3.3 Финансијско управљање и контрола

Систем финансијског управљања и контроле је у цијелости имплементиран у складу са Законом о финансирању институција БиХ³, Приручником за финансијско управљање и контролу и Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ.

Агенција је у 2020. години ажурирала Мапу пословних процеса и Регистар ризика. Сачињен је Годишњи извјештај о финансијском управљању и контроли и достављен Централној хармонизацијској јединици. У Извјештају су наведене мјере које Агенција планира предузети за даљи развој финансијског управљања и контроле, а односе се на управљање ризицима. На основу одговора у Упитнику о самопроцјени, који је саставни дио Извјештаја, може се закључити да има простора за унапређењем и у COSO компоненти-Информације и комуникације.

3.4 Интерна ревизија

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ⁴ и Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, за обављање интерне ревизије надлежна је Централна јединица за интерну ревизију институција БиХ формирана у оквиру Министарства финансија и трезора БиХ.

Централна јединица за интерну ревизију институција БиХ је у 2020. години планирала и обавила ревизију на тему „Оцјена утицаја пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%) на циљеве институције“. Овом ревизијом је обухваћена и Агенција, уз остале институције у којима је Централна јединица за интерну ревизију институција БиХ надлежна за обављање ревизије⁵.

4. БУЏЕТ

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину⁶ Агенцији су одобрена средства у износу од 4.642.000 КМ. Поред Законом одобрених средстава, Агенција је располагала донаторским средствима у износу од 1.265.963 КМ и средствима за вишегодишње пројекте у износу од 155.798 КМ, те су укупна расположива средства за 2020. годину износила 5.868.982 КМ. Укупно извршење буџета за 2020. годину износило је 4.292.762 КМ (73% од расположивих средстава).

Низак степен реализације констатован је код бруто плата и накнада јер су средства планирана за 117 запослених, а након промјене структуре остала су неутрошена средства у износу од 237.978 КМ, што представља скоро једну мјесечну бруто плату за све запослене у Агенцији. Код вишегодишњег пројекта такође је утврђен низак степен реализације, а слична ситуација је констатована код реализације новчаних донација.

Агенцији је одобрено реструктурисање расхода којим су умањене позиције плата и накнада за 86.000 КМ, а увећана средства за енергију, материјал и уговорене услуге. У образложењу захтјева наведени су разлози за реструктурисање која се чине оправданим када су у питању поједине позиције, али треба имати у виду и чињеницу да Агенција планира средства за број од 117 запослених (овим бројем су обухваћени и запослени који одсуствују из државне службе по основу именовања на јавне функције

³ Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

⁴ Службени гласник БиХ, број 27/08 и 32/12

⁵ Министарство финансија и трезора БиХ, Дирекција за европске интеграције БиХ, Уред координатора за реформу јавне управе БиХ, Агенција за јавне набавке БиХ и Агенција за статистику БиХ

⁶ Службени гласник БиХ број 46/2020 од 31.07.2020.године

или користе одобрено неплаћено одсуство), због чега је на позицији плата и накнада обезбијеђен одређени вишак средстава који је реструктурисањем пребачен на остале економске категорије.

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Агенција је сачинила Годишњи финансијски извјештај за 2020. годину и доставила га надлежним органима и институцијама у складу са важећим прописима и у утврђеном року. Уз финансијске извјештаје достављене су прописане забиљешке и информације (забиљешке уз Биланс стања, образложења извршења буџета, програма посебних намјена и вишегодишњих капиталних улагања), те остала потребна документација.

5.1 Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 01.01. до 31.12.2020. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 4.292.762 КМ, што је за 1.576.220 КМ мање у односу на расположива средства (кориговани буџет) за 2020. годину.

Значајни расходи из буџета **за непосредну потрошњу** односе се на: бруто плате (3.081.022 КМ), накнаде трошкова запослених (366.615 КМ), издатке за употребу возила (33.823 КМ), издатке телефонских и поштанских услуга (45.778 КМ), издатке за енергију и комуналне услуге (81.203 КМ), трошкове закупа (212.375 КМ), уговорене и друге услуге (106.865 КМ) и капиталне издатке (30.000 КМ).

Остали значајни расходи односе се на вишегодишња капитална улагања (38.225 КМ) програме који се реализују из новчаних донација и средстава грантова нижих нивоа власти (199.251 КМ).

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

Бруто плате и накнаде из плата на 31.12.2020. године исказане су у износу од 3.081.022 КМ, од чега нето плате и накнаде износе 1.820.251 КМ, а порези и доприноси 1.260.771 КМ. Просјечан број запослених за које су исплаћене бруто плате у Агенцији био је 106.

Неплаћено одсуство: У Агенцији два лица користе одсуство из државне службе ради именовања на мандатне позиције у извршној власти, а у току године су два лица користила неплаћено одсуство ради стручног усавршавања.

Распоређивање запослених унутар платних разреда: У складу са Методологијом о измјенама и допунама Методологије за распоређивање запослених унутар платних разреда, Агенција је у децембру 2020. године донијела рјешења о напредовању за 24 запослена у више платне разреде. Као критериј за напредовање кориштене су оцјене рада у периоду од 2016. до 2019. године и већи степен стручног звања. Рјешења о напредовању у виши платни разред донесена су у децембру 2020. године, са исплатом од септембра 2020. године, како је наведено у Методологији за распоређивање запосленог унутар платног разреда.

5.1.1 Издаци за употребу возила

Укупни издаци за употребу службених возила у 2020. години износе 33.823 КМ. Издаци се односе на издатке за гориво (11.555 КМ), материјал и услуге за одржавање возила (13.384 КМ) и регистрацију и осигурање моторних возила (4.869 КМ).

Према Правилнику Савјета министара БиХ о условима набавке и начину кориштења службених возила у институцијама Босне и Херцеговине⁷, Агенција располаже са четири службена возила.

Нису успостављене адекватне контроле активности приликом стварања обавеза по основу кориштења службених возила, а документација није у свим случајевима уредна и ажурна, на основу чега се не може у потпуности потврдити да су службена возила кориштена у пословне сврхе.

Агенција није адекватно успоставила контролне активности које претходе

стварању обавеза код трошкова који се односе на службена возила, а односе се на следеће: прије извршења услуге сервисирања возила и испостављања фактуре не тражи се предрачун од добављача, не праве се наруџбенице, у појединим случајевима се не прилаже радни налог о извршеној услузи, био је случај сервисирања возила код добављача са којим Агенција нема склопљен уговор, одговорно лице из Агенције (возач) не потписује радни налог (у дијелу потпис купца) као потврду извршене услуге, контрола појединачног сипања горива се најчешће врши накнадно тј. након извршеног плаћања збирне фактуре и ова активност није документована. С тим у вези постоје ризици да су набављене неоправдане робе, материјал и услуге и да је евентуално услуга плаћена, а није извршена.

ПРЕПОРУКА 2

Неопходно је да Агенција успостави одговарајуће контролне активности у процесу кориштења возила и на тај начин обезбиједи да се евидентирање обавеза врши на основу одобрења за стварање обавеза и документације којом се може потврдити да су фактурисане цијене прихваћене од стране Агенције, на основу уговора или предрачуна.

Провјером кориштења службених возила у Агенцији утврђено је да документација о кориштењу службених возила није у потпуности уредна и да се за исте релације исказују различите километраже, које у појединим случајевима значајно одступају од уобичајене километраже приказане на интернет страницама на основу којих се може извршити провјера података. Констатовали смо да за једно возило у налогу за децембар није попуњена ни једна колона евиденције утрошка горива (иако је било точења горива), а постоји више случајева плаћања путарина за возила путем ТАГ уређаја, а да у налогу није евидентирано кориштење тог возила на наведени датум, као и случајева да је у путном налогу наведена локо возња, а кориштен је ТАГ уређај за плаћање путарине.

ПРЕПОРУКА 3

Агенција треба обезбиједити уредну и ажурну документацију на основу које је могуће потврдити да је кориштење возила настало у пословне сврхе.

⁷ Службени гласник БиХ, број 26/14

Штете на возилима: Агенција је путем јединственог рачуна трезора наплатила од осигуравајуће куће потраживања за штете на возилима из 2019. године (3.144 КМ) и из септембра 2020. године (2.077 КМ). За износ наплаћене штете Министарство финансија и трезора БиХ је, на захтјев Агенције, одобрило увећање средстава на позицији расхода (материјал и услуге за поправку службених возила), како би се могле измирити обавезе по рачунима за поправке возила због штетних догађаја.

Наплата накнаде од осигуравајуће куће за штетни догађај из октобра 2020. године је реализована у фебруару 2021. године (10.755 КМ). За овај штетни догађај није нам презентован записник о оштећењу возила, а у путним налозима нису наведене информације о настанку штетних догађаја (судар/оштећење) на службеном возилу. На основу достављених података уочили смо да су штете у септембру и октобру 2020. године настале на истом возилу, и без обзира на чињеницу да су обје штете наплаћене, потребно је повести више рачуна о начину кориштења возила.

5.1.2 Вишегодишња капитална улагања

Средства за реализацију вишегодишњих капиталних улагања пренесена су у износу од 155.798 КМ. У току 2020. године реализована су средства у износу од 38.225 КМ, а остатак неутрошених средстава је пренесен у 2021. годину. У току обављања завршне ревизије достављена нам је Информација о завршеном вишегодишњем пројекту „Попис становништва, домаћинстава и станова у БиХ 2013. године“ која је упућена надлежним институцијама ради прибављања мишљења, са приједлогом за затварање пројекта и кориштењу преосталих неутрошених средстава за финансирање институција БиХ.

5.2 Преглед прихода и примитака

Укупно остварени приходи и примици по економским категоријама у периоду од 01.01. до 31.12.2020. године, исказани су у износу од 528.541 КМ. Приходи се односе на посебне таксе и накнаде (3.349 КМ), непланиране уплате (15.752 КМ), планиране уплате грантова нижих нивоа власти (200.000 КМ) и уплате донаторских средстава (309.441 КМ).

5.3 Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2020. године исказана су укупна средства у износу од 353.365 КМ. Укупне обавезе са изворима средстава исказане су у износу од 828.102 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на неотписану вриједност сталних средстава (347.387 КМ), обавезе према добављачима-правним и физичким лицима (141.117 КМ), обавезе према запосленима (309.597 КМ) и краткорочна разграничења (30.000 КМ).

5.3.1 Попис средстава и обавеза

Агенција је извршила попис сталних средстава, новчаних средстава, потраживања и обавеза, те ситног инвентара и материјала на 31.12.2020. године

Поступцима ревизије утврђено је да је приликом пописа сталних средстава комисија констатовала да је у току године изгубљен један лаптоп набавне вриједности 4.730 КМ и

садашње вриједности 0 KM, али исти није приказан као мањак сталних средстава. Предложено је да се изгубљена/украдена опрема искњижи из пословних књига на основу изјаве лица које је задужено за лаптоп да је исти изгубљен/украден.

С обзиром на то да су се сличне ситуације са губљењем или крађом опреме дешавале и претходних година, стиче се утисак да такав однос према опреми постаје пракса у Агенцији.

ПРЕПОРУКА 4

Приликом вршења пописа потребно је као мањак навести сву опрему која није затечена у пословним просторијама или код запослених којима је дата на располагање. Такође је потребно утврдити да ли је доношење одлуке о искњижењу мањка засновано на адекватној документацији о околностима утврђеног мањка.

6. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину, Агенцији је одобрено 117 запослених. На 31.12.2020. године, Агенција је имала 107 запослених. У Прегледу динамике запошљавања (Образац 4/1 уз годишњи извјештај) приказан је број од 110 запослених, у који су укључени и запослени који користе неплаћено одсуство и одсуство из државне службе.

У периоду од 01.01. до 31.12.2020. године примљена су два руководећа државна службеника на неодређено вријеме, по јавном огласу расписаном у 2019. години. У истом периоду године престао је радни однос за два државна службеника.

Путем интерног огласа пет државних службеника је унапријеђено на више позиције, наконведеног поступка оцјењивања државних службеника и уз сагласност Агенције за државну службу. Девет државних службеника је интерно премјештено на друга радна мјеста која припадају истом нивоу радног мјеста и истом платном разреду, након прибављене сагласности државних службеника и Агенције за државну службу. Један државни службеник је екстерно премјештен у Генерални секретаријат Савјета министара БиХ, а премјештај је извршен уз сагласност државног службеника и сагласност Агенције за државну службу БиХ.

Агенција је извршила оцјењивање државних службеника и запосленика, а извјештаје о оцјењивању државних службеника прослиједила Агенцији за државну службу БиХ.

Поступцима ревизије утврђено је следеће:

Пријем запослених на руководећа радна мјеста: Агенција за државну службу је, након проведене конкурсне процедуре по расписаном јавном огласу из 2019. године, утврдила листу успешних кандидата и по службеној дужности донијела рјешења о именовању два помоћника директора. Уведеној процедури нисмо утврдили недостатке у примјени прописа који регулишу област запошљавања, али смо запазили да су на мјеста помоћника именовани дотадашњи директор и један замјеник директора Агенције. Не спорећи право дотадашњим руководиоцима да се пријаве на јавно објављени оглас, ситуација са провођењем наведене процедуре је неуобичајена ако се узму у обзир чињенице да су у периоду оглашавања и провођења активности на конкурсној процедури обављали

послове директора и замјеника директора Агенције и били надређени једном броју чланова комисије за избор (од пет чланова, два су запослена у Агенцији).

Уговори о дјелу: Издаци по основу уговора о дјелу у 2020. години остварени су у износу од 54.688 КМ. Ангажовано је укупно седам извршилаца. Планирани буџет за ове намјене

Уговори о дјелу односе се на послове који се не налазе у опису послова постојећих радних мјеста, али је њихово обављање вршено у континуитету током године.

износио је 52.000 КМ, а издаци по овом основу исплаћени су на мјесечном нивоу у распону од 500 КМ до 1.299 КМ. Издаци по основу уговора о дјелу повећани су у односу на претходну годину.

Поступцима ревизије утврђено је да је у континуитету ангажовано пет лица путем уговора о дјелу за послове одржавања чистоће (два лица), одржавање објекта (једно лице), пословима графичког дизајна (једно лице), а једно лице је ангажовано у периоду од 11 мјесеци за послове израде веб странице Агенције. Обављање послова одржавања чистоће и одржавање објекта нису обезбијеђени путем Службе за заједничке послове у институцијама БиХ због неријешеног питање власништва над зградом коју користи Агенција. Мада послови за које су ангажована лица путем уговора о дјелу нису систематизовани Правилником о унутрашњој организацији, њихово ангажовање у континуитету које је константно било присутно у дужем временском периоду намеће потребу да се ово питање ријеша на квалитетнији начин. У захтјеву за реструктурисање средстава је наведено да Агенција, због неусвајања Правилника о систематизацији, није била у могућности извршити пријем два запослена, те их плаћа путем уговора о дјелу.

Поред лица ангажованих у континуитету, у току године су у краћем временском периоду ангажована лица за обављање послова систематизованих радних мјеста: једно лице на пословима возача, за шта је радно мјесто систематизовано и попуњено, и једно лице као замјена због породилског одсуства.

ПРЕПОРУКА 5

Агенција треба створити услове да се обављање послова трајног карактера врши у складу са законом прописаним процедурама запошљавања, а не константним ангажовањем лица путем уговора о дјелу.

Из донаторских средстава је на име уговора о дјелу исплаћен износ од 88.882 КМ за ангажовање лица за провођење обука за анкетаре и за ангажовање анкетара. Укупно је ангажовано 36 лица за послове провођења анкета из четири области.

7. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Агенција је донијела План јавних набавки за 2020. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама⁸, и неколико измјена и допуна Плана набавки. Одлуком директора формиране су комисије које проводе поступке јавних набавки.

Према презентованим подацима, Агенција је у 2020. години окончала 14 поступака јавних набавки из текућих издатака (отворени, конкурентски и поступци у складу са Анексом II, дио Б), те један отворени поступак из капиталних издатака. Након претходно проведених поступака, укупна вриједност закључених уговора износила је **223.692 КМ** без ПДВ-а

⁸ Службени гласник БиХ, број 39/14

(137.971 KM из текућих издатака и 85.721 KM из капиталних издатака). Агенција је путем директних споразума закључила уговоре у износу од 77.449 KM, а у оквиру тог износа обухваћена је и набавка лиценци за статистички софтвер (10.497 KM), чији власник је статистика Холандије.

Поступцима ревизије обухваћене су процедуре набавке услуга интернета и интернет везе (10.687 KM), авио-карата (оквирни споразум у износу од 56.410 KM), горива (9.487 KM), канцеларијског материјала (11.027 KM), компјутерског материјала (11.846 KM), услуге експерта грађевинске струке (5.900 KM), компјутерске опреме (85.721 KM), те директни споразуми (13 поступака у којима су закључени уговори у вриједности од 62.642 KM).

На основу тестираног узорка поступака јавних набавки уочени су недостаци који се односе на сљедеће:

- Планом набавки и измјенама и допунама нису обухваћени сви поступци које је Агенција проводила у току године (набавка услуга експерта грађевинске струке и поступци проведени путем директних споразума за набавку хостинга веб сајта и набавку лаптопа за потребе руководства Агенције), а износ за набавку лиценци за статистички софтвер је планиран у мањем износу од износа који се плаћао током претходних година. За наведене набавке донесене су одлуке о покретању поступка, чиме је испуњен услов за покретање поступка. Агенција је прије покретања осталих тестираних поступака доносила измјене плана, па се и у наведеним случајевима могла примијенити иста пракса доношења измјене плана.
- Два директна поступка за набавку антивирусних лиценци за FGate уређај (7.309 KM) реализована су без претходног истраживања тржишта, а понуда је прибављена од понуђача који је претходне године испоручио уређај за који је вршена набавка лиценци. Агенција је у појашњењима за такав начин реализације набавке навела да је први поступак покренут касно због одсуства лица из Сектора за информационо-комуникационе технологије, те је набавка реализована када су се појавили проблеми са кориштењем уређаја, а код другог поступка је било неопходно докупити лиценце које нису обухваћене претходним поступком, због измјене начина лиценцирања произвођача. Набавка је планирана измјенама плана, па су се могле прибавити информације о износу услуге кроз упит достављањем на адресе више понуђача.
- Набавка два лаптопа за потребе руководства Агенције је проведена путем директног споразума, након чега је закључен уговор у износу од 5.901 KM без ПДВ-а, који је реализован из средстава осталих донација. У спецификацији захтјева наведен је назив произвођача са тачно наведеним моделом лаптопа, а описане техничке карактеристике тражених лаптопа указују на то да се ради о уређајима који превазилазе карактеристике стандардних радних станица потребних за извршавање уобичајених пословних обавеза у Агенцији. Претходно је утицало на вриједност понуде и јединичну цијену лаптопа од 2.950 KM без ПДВ-а (3.451 KM са ПДВ-ом). Потреба за набавком лаптопа тражених карактеристика није документована у захтјеву за набавком нити у току обављања ревизије.
- Агенција је провела отворени поступак за набавку компјутерске опреме, који је планирала у износу од 73.675 KM (без ПДВ-а). Поред знатног броја потенцијалних понуђача који су преузели тендерску документацију, понуду је доставио само један понуђач, због чега није одржана планирана е-аукција. Достављена је понуда у износу од 85.721 KM (без ПДВ-а), што је знатно изнад планиране вриједности набавке. Након консултација са Одсјеком за финансијско-рачуноводствене послове и информације да се могу обезбиједити додатна финансијска средства, закључен је уговор са понуђачем, у коме је уговорена испорука у року од 15 дана од пријема наруџбе Агенције. На основу достављене документације смо констатовали да је

било кашњења у испоруци, а због немогућности испоруке једног дијела опреме, прихваћена је испорука алтернативне опреме. Комисија за набавку је, у априлу 2021. године, прихватила приједлог добављача да испоручи алтернативну опрему, након анализе и провјере спецификације и техничких карактеристика замјенске опреме, за коју је констатовала да је у потпуности еквивалентна првобитно понуђеној опреми. Агенција у овом поступку није тражила гаранцију за озбиљност понуде, нити је уговорила пенале за евентуално кашњење при реализацији уговора.

ПРЕПОРУКА 6

Приликом реализације директних споразума након којих се закључују уговори, Агенција треба прибавити адекватне информације прибављене у поступку истраживања тржишта или достављањем понуда.

ПРЕПОРУКА 7

Приликом набавке опреме неубичајених карактеристика, потребно је да Агенција образложи потребе и разлоге због којих је неопходно извршити набавку опреме са таквим карактеристикама.

ПРЕПОРУКА 8

Приликом набавке роба или услуга већих вриједности, Агенција треба утврдити адекватне заштитне механизме у тендерској документацији или у уговору.

Код реализација уговора/оквирних споразума констатовали смо сљедеће:

- За путовања у иностранство реализоване су двије фактуре на основу оквирног споразума за набавку авио-карата, за које смо констатовали да је плаћање вршено у краћим роковима од понуђеног. Наиме, оцјена понуда је извршена по критеријуму економски најповољније понуде, са поткритеријумима цијена (80%) и рок плаћања (20%), али се приликом плаћања није водило рачуна о роковима који су достављени у понуди. Поред тога, сматрамо да поткритеријум „рок плаћања“ нема адекватну сврху у условима када су обезбијеђена буџетска средства.
- Уговор за сервисирање возила, закључен у новембру 2019. године, реализован је у износу већем од уговореног (реализован је износ од 6.962 КМ, а уговорено 3.305 КМ) прије истека рока на који је закључен.

ПРЕПОРУКА 9

Приликом будућих набавки по критерију економски најповољније понуде Агенција треба размотрити оправданост кориштења поткритерија „рок плаћања“, а уколико је исти утврђен, неопходно је приликом плаћања о истом водити рачуна.

ПРЕПОРУКА 10

Потребно је обезбиједити праћење реализације закључених уговора и правовремено покретање нове процедуре прије потпуне реализације важећег уговора.

8. ОСТАЛО

8.1 Судски спорови

Агенција је, у сарадњи са Правобранилаштвом укључена у рјешавање статуса имовине у којој Агенција користи дио простора (један спрат), а као носилац права располагања је уписан Федерални завод за статистику. Агенција је, путем Правобранилаштва БиХ, упутила жалбу на рјешење општинског начелника Службе за урбанизам Општине Стари Град 28.02.2020. године, којим је одбијен захтјев Агенције за оглашавање ништавним рјешења истог органа из 1998. године. Рјешењем Министарства комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша кантона Сарајево, из маја 2021. године, предмет је враћен на поновни поступак.

9. КОМЕНТАРИ

Агенција у остављеном року није доставила коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину, тако да овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији 2020. годину.

Вођа тима за финансијску ревизију

Сњежана Баштинац, виши ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за финансијску ревизију

Миро Галић, виши ревизор, с.р.

Чланови тима за финансијску ревизију

Фатима Механовић, ревизор, с.р.

Аднан Мухаремагић, ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за развој, методологију и контролу квалитета финансијске ревизије

Драгољуб Ковинчић, виши ревизор, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2020. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2020. године

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2020. годину

Агенција за статистику Босне и Херцеговине

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Проценат 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	4.412.000	5.222	4.417.222	4.025.287	91
Бруто плате и накнаде	3.405.000	-86.000	3.319.000	3.081.022	93
Накнаде трошкова запослених	415.000	0	415.000	366.615	88
Путни трошкови	84.000	0	84.000	19.141	23
Издаци телефонских и пошт. услуга	49.000	0	49.000	45.778	93
Издаци за енергију и ком. услуге	81.000	2.000	83.000	81.203	98
Набавка материјала	44.000	12.000	56.000	51.223	91
Издаци за усл. пријезова и горива	26.000	0	26.000	13.473	52
Унајмљивање имовине и опреме	220.000	0	220.000	212.375	97
Издаци за текуће одржавање	44.000	5.222	49.222	44.553	91
Издаци за осигурање	6.000	0	6.000	3.038	51
Уговорене и друге посебне услуге	38.000	72.000	110.000	106.865	97
2. Капитални издаци	30.000	0	30.000	30.000	100
Набавка земљишта	0	0	0	0	0
Набавка грађевина	0	0	0	0	0
Набавка опреме	30.000	0	30.000	30.000	100
Набавка осталих сталних средстава	0	0	0	0	0
Реконструкција и инвест. одржавање	0	0	0	0	0
3. Текући грантови	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња(1+2+3)	4.442.000	5.222	4.447.222	4.055.287	91
5. Вишегодишња капитална улагања	0	155.798	155.798	38.225	25
"Попис становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године"		155.798	155.798	38.225	25
6. Новчане донације	200.000	1.065.963	1.265.963	199.251	16
Остале донације -0402070	0	576.872	576.872	93.488	16
Проширени ХБС -0402100	0	12.404	12.404	0	0
Донација Владе Брчко дистрикта-0402130	200.000	460.554	660.554	105.763	16
Трансфер ФЗС -0402170	0	11.811	11.811	0	0
Анкета о образовању одраслих-0402210	0	3.371	3.371	0	0
Хемикалије и отпад у Агенди 2030-0402220	0	951	951	0	0
7. Програми посебне намјене	0	0	0	0	
8. Укупно (4+5+6+7)	4.642.000	1.226.982	5.868.982	4.292.762	73

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 25.02.2021. године.

в.д. директора
Весна Ђуџић

Биланс стања на 31.12.2020. године

Агенција за статистику Босне и Херцеговине

Табела II

Опис	31.12.2020.	31.12.2019.	Проценат 2/3*100
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	5.978	589	1.015
Новчана средства	0	0	
Краткорочна потраживања	5.978	589	1.015
Краткорочни пласмани	0	0	
Интерни финансијски односи	0	0	
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	0	0	
2. Стална средства	347.387	474.622	73
Стална средства	3.231.397	3.323.950	97
Исправка вриједности	2.884.010	2.849.328	101
Неотписана вриједност сталних средстава	347.387	474.622	73
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	353.365	475.211	74
3. Краткорочне обавезе и разграничења	480.715	325.223	148
Краткорочне текуће обавезе	141.117	43.836	322
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	309.597	281.388	110
Интерни финансијски односи	0	0	
Краткорочна разграничења	30.000	0	
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	347.387	474.622	73
Извори средстава	0	0	
Остали извори средстава	347.387	474.622	73
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	
УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	828.102	799.845	104

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило 25.02. 2021. године.

в.д. директора
Весна Ђужић

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба добити одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Агенције за статистику Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Агенција) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2020. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015.). Руководство је такођер обавезно поступати у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. (Службени гласник БиХ, 46/20) и пратећим упутствима, појашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Агенције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такођер одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па стога и за предузимање одговарајућих мјера како би се спријечиле и откриле проневјере и остале незаконитости.

Датум, 25.02.2021.године

в.д. директора

Весна Ћужић